

HÍVOM A CSALÁDOKAT Szeptemberben, Szent Erzsébet évében

Kedves családok és házaspárok, kedves családokat szerető szerzetes- és paptestvérek, kedves mindnyájan, akik a család és az élet mellett álltok!

Szeptember: Szent Erzsébet a kommunikáló ember. Szent Erzsébet öt éves korában hagyta el a szülői házat, anyját többé nem látta, de kapcsolatban maradt vele, pedig az akkori kommunikációs lehetőségek nem voltak a maiakhoz hasonlíthatók. Mikor évek múlva haláláról értesült, ez mélyen megrázta. Társadalmunkban, amely a tömegkommunikáció és a – valóságossal szemben – a virtuális győzelmének társadalma, a „másik” egy mind jobban értelmét veszítő fogalom. Minél tolatodóbb és kifinomultabb a kommunikáció, annál jobban felmagasztosul a minden kapcsolatától megfosztott ember. A másik nélküli én a másikat bosszantó akadálnak, esetleg ellenségnek tekinti. A humánus eltörlődik. Istennel való kapcsolatunkat az emberekkel való kapcsolatunk alapozza meg.

Az utcán két ember találkozik: „Jónapot, hogy vagy?” - szól az egyik. „Kívánok, és te?” – válaszol a másik. Akárhogy folytatódik a társalgás, nem foglalkoznak sem egymás hogylétével, sem azzal, hogy milyen a napjuk. Mindketten csupán önmagukkal vannak elfoglalva, unottan hallgatják egymást, hiszen mindkettőjüket csak a saját dolga érdekli. Ha netán az egyik panaszkodna, a másik sok esetben kárörömmel hallgatná: „jó, hogy nem velem történt!” Ha meg a másik valami jóról számolna be, megjelenne az irigység: „miért pont vele?” Együttérzés? Segíteni akarás? Ugyan, mindenkinek meg van a maga baja. Különben is, mi lenne velünk, ha mindenkinek a gondjával törődnénk!

Napjainkban az emberi kapcsolatok sok esetben funkcionálissá válnak, a hasznosság, az érdek uralja azokat. Sokan értenek egyet J. P. Sartre-ral, aki szerint a többi emberrel való érintkezés minden szerencsétlenség forrása („a másik ember a pokol”). Pedig a kapcsolataitól megfosztott, önmagába zárkózott ember élete értelmét veszíti. Aki nem tud kezet nyújtani a másik felé, soha nem válik érett személyiséggé. *Az én-te kapcsolat* tesz bennünket kiteljesedett emberré, veti meg a *mi*-nek, azaz az emberi közösség alapját. Őszinte, valóságos kommunikáció nélkül csak látszat-kapcsolatok születnek, és addig léteznek, ameddig az érdek fenntartja azokat.

A kommunikáció szerepe kapcsolatainkban: Hogyan függ össze életünk gazdagsága kapcsolataink minőségével? Idézettek fel baráti, ismeretségi körötökből néhány elmélyült, értékhordozó és néhány önző, érdek-kapcsolatot! Milyenek a jellemzői az egyiknek és a másiknak? Mi a története és következménye az olyan kapcsolatoknak, melyben az emberek csak használják egymást?

A család természetszerű színtere az én-te kapcsolatok normális kibontakozásának. A házastársak ismeretségük kezdete óta párbeszédet folytatnak egymással, bekapcsolódnak egymás gondolataiba, együttműködésüket egyre jobb kommunikációjuk táplálja. A gyermeke javát őszintén akaró szülő nem csupán utasításokat ad, hanem párbeszédet folytat, meghallgatja és megérti gyermekét. Így nem csak egymásért, hanem egymással is élnek.

Az igazi kommunikáció forrása a szeretet. Nem győzöm azonban ismételni az igazságot: az a szeretet, amelyet nem hozunk társunk tudomására, nem is létezik, mert nem jut el a másikig. Keresztény házasságaink sokszor azért válnak fáradttá, elhidegültté, mert bár a házastársak szeretik egymást, mégsem érznek ebből semmit. Nincs a két ember között jó kommunikáció, mert nem találnak időt, alkalmat rá. Az őszinte kommunikáció feltétele – az egyik jeles gondolkodó szerint – az *én-te kapcsolat*. Az *én-ez kapcsolatban* nincs igazi kommunikáció. A társat lenéző kapcsolatban, - amikor még ki is mondom róla: *ez?!* - már csak nekem lehetnek értékes gondolataim, mindig én beszélek, a másik meg csak hallgathat. Nagyon megnehezítheti kommunikációnkat az is, ha közönyösen, érdektelenül fogadjuk párunk közlését. Nem elég, ha a másik szól hozzánk, válaszolunk is kell rá. Vannak családok, ahol – sokszor félreértelmezett kíméletből – kinek ezt, kinek azt nem „szabad tudnia”. A közlés hiányokból, félretájékoztatásokból aztán nem ritkán sértődés, harag adódik, a kapcsolatok pedig megromlanak. Az olyan fiatal sem ritka, aki azért nem akarja feltárni szülei előtt a valóságot, mert tudja, közlése nem válthat ki ujjongó dicséretet. Hogy elkerülje a hazudozást, inkább másról, közömbös dolgokról beszél nekik, mint saját magáról. Így aztán apránként elszakad a családtól, kizárja magát a családi közösségből.

A jó kommunikáció eredményeképp eljutunk a másik személyéhez, elérjük az igazságot, megismerjük egymás vágyait, érzéseit, örömét és bánatát, sikereit és esendőségeit. Őszinte kommunikáció nélkül nem lehet gyümölcsöző kapcsolat a családon belül, de a tágabb értelemben vett családban, a rokonság körében sem. Az elégtelenül kommunikáló családok beteg társadalmat eredményeznek, amelyben nem jó élni.

Milyen tényezők segíthetik, vagy tehetik nehezzé kommunikációtokat? Hogyan sikerül megtalálni a hangot idősödő szüleitekkel, vagy gyermekeitekkel kisgyermekkorban, kamaszkorban, vagy ha már felnőtté váltak? Beszéljétek el egy élményeteket, melyben a „titkolódzás” befolyásolta a családon belüli egyiséget!

Az őszinte kommunikáció éppen annyira fontos egy véletlenszerű találkozás esetében, mint a családon belül. Lényeges azonban az is, hogy családjaink tudjanak kommunikálni más keresztény családokkal, sőt, a csupán érdeklődő, kereső családokkal is. Mennyi erőt meríthetnénk egymásból, ha építően tudnánk kommunikálni! Mekkora segítséget nyújtana a tétován, bizonytalanul kereső házaspároknak az érték felé indulásukban, ha szóba tudnák hozni valós gondjaikat, örömeiket! Mennyi új érdeklődő integrálódhatna köreinkhez, ha hiteles szót hallanának tőlünk olyan nyelven, amelyet ők is értenek! A jól kommunikáló csoportok azzal is sokat segíthetnének tagjaiknak, ha kritikusan, illetve építően tudnák megbeszélni a tömegkommunikációs eszközök ilyen vagy olyan közléseit, a társadalmi, politikai élet történéseit. Mennyire felfrissülhetne Egyházunk belső élete, ha párbeszédet mernénk kezdeményezni egyházközösségünkben: világiak és papok, tisztségviselők és egyszerű hívők; ha mernénk a párbeszéd emberei lenni!

Családunk, csoportunk, egyházközösségünk kommunikációja mennyire nyitott a társadalom felé? Hogyan újíthatnánk meg egyházközösségünk és a minket körülvevő társadalom kommunikációját? Kivel lenne fontos párbeszédet kezdenünk?

Hívom a családokat, szeretettel kezdeményezzék a párbeszédet, és szeretettel válaszoljanak azoknak, akik megszólítják őket!

Bíró László
a MKPK családreferens püspöke,
a Magyar Katolikus Családegylet elnöke